

AÑO I

PALMA 12 DE DICIEMBRE DE 1897

NÚM. 45

BON ECSEMPLE

I

EN temps que el Bon Jesus y Sant Juan anaven p' el mon, mos conta lo Evangelista del mateix nom, que els Farisèus de la Judèa enviaren Sacerdots de la séua á Jerusalem per preguntar al penitent fill de Sant Zacarías y de Sta. Elisabèt, *¿qui era ell?*; á los quals contestá que *no era Cristo*.—Ydò, *¿qué ests un Profeta?*—Tampoch heu som.—Y si no ests lo un ni lo altre. *¿Quí hem de dir que ests, als qui mos han enviat?*—*Som una veu que clama en el desèrt*, contestá Sant Juan.—Pues; *¿Còm es que batías les gents, si no ests Cristo, ni Elías ni Profeta.....?*—

Aquí el cosí del Bon Jesús bé podia haverse amollat la llengua responguentlos: Batiy amb aygua del riu Jordá per orde del Qui m' ha enviat devant á fi d' adressar lo seu camí; batiy les gents después d' haverló batiat á Ell, mentre lo Etern Pare dexá ohir sa veu que deya: *«Aquest es mon Fill estimat en qui he posat totes les meues complacències»*; batiy cumplint lo profetisat per Isafas, y exercint una missió y un càrrech que fins ara no s' ha confiat á cap homo.

Però, contestant amb aquests termes, Sant Juan, s' hauría dat á coneixe com á parent y primé ministre del Messías Redemptor; y, naturalment, hauría estat ¡ja es segú! honrat y encobehit per aquell poble desgarrat que sols, esperava y desitjava exír del captivèri material en que lo tenian els Romans; sens comprende que la redempció verdadera y que més l' interessava era la de ses ànimes.

Y Sant Juan, despreciant els entorns d' aquells Farisèus y dels seus mañefles, fugint de les honras mundanas y dant gloria á Deu, los digué per última resposta y explicació: *«el Cristo que cercau ha estat entre voltros y no l' heu conegut; Ell es qui vendrá darrera mi, havent ecsistit primé que jò; y á Qui no som digne de deslligarli ses sandàlies.»*

II

¡Gran ecsemple d' humildat mos dona Sant Juan Bautista!

No heu entenem axí noltros que vivim dins el mon;

sinó, mirau lo que passa cuant un rústich vestit de ciutadá arriba á tenir un parent molt acomodat y que *figura* entre gent de qui fá fé; si aquell es un pala-cañas, un gandul ó un pobre orgulloset, es bén capás d' acostarshí, y en mitx de Cort ó devant tothom entimarli veus altas un *¡diós Bièl!*; just perque la gent veja que *aquell seño* per ell, *no es res*.

Mirau un savi que alcansa nomenada: tots els seus condexebles de primeres lletres, per carabassots que hajin sortits, lo tratan de *tu*, pretenguent honrarsé amb s' amistat y confiansa.

Mirau un *non-ens* cualsevol, cuant parla d' un que li va ser companh dins un taller, y per sos mèrits l' han investit d' autoritat;—¡Oh, en Parret! ¿Y què ha de comandar? com eram al-lots jo li coalcava á bè, ¡Si li he dat més clotellades...!

La vanidat es tan traydora que, ó mos engaña fentmos apareixe á noltros meteixos lo que realment no som, ó indueix á atribuirmós part de la gloria, de la preponderancia ó de les honres d' altri, amb perill de rebaxarleshí.

Y, ben mirat, ¡cuantes vegades els qui tanta enveja amagan davall tals manifestacions de bajana franquesa y de grollera confiansa, no son capassos ni dignes de servir als qui decjectan!

Sant Juan Bautista, essent tan gran y privilegiat davant els uys de Deu, s' *humillá* davant els uys dels homos, rebaxantsé á si mateix, ecsalsant al Deu fet homo y seguint sa doctrina que deya: *«Apreniu de mi que som tot mansuetut y humil de cor.»*

Catòlics que tant vos enfilau cuant se trata de fer paper y de figurar entre els majors: recordauvos del bon ecsemple que mos doná el Bautista; precisament perque tant s' *humillá* lo seu nòm es reverenciat devant los dels apostols cuant deim el *jò pecador*; sa memòria dura y es motiu d' alegra festa en tot lo Cristianisme; y *Ell* ocupa en el cèl el trono mes avinent del qui sobre la terra fou son Cosí carnal.

S' *humillá* y ha estat ecsaltat.

MOSSEN LLUCH.

SA TÓMBOLA

—Bon dia tenga... ell no hi ha qui la *vejiga*... jo som dit: ara que me vé de *passo* pujaré á visitá á D.ª Lletrudis... Jesus fía meua, y... com está: ¿esta bona?

—Gracies á Deu; ja 'm sortits des ditxós *dengue*... y D.ª Pilar? es seu señó y ses atlotes, bones?

—Bons tots, gracies á Deu... Y me *diguiga* ses seues fies van á n' axò... á... ara heu tench á n' es cap de sa llengo... á... m' ho ajud á di... á...

—A sa tómbola?

—*Custo*, axò mateix, pe s' *anatomía* de Cuba.

Que vol que li *diguiga*... axò es feyna d' homos: fosca... ja sab lo que succehí en es *Camp Palat*... juguetetjan amb sa *paivora* y... ¡pum! noranta dones mortes.

—Però, D.ª Pilar, ¡vostè fa *cadufos* y *jerretes*! Sa tómbola sols té per objecte socorre als soldats que venen de la guerra ferits ó malats, ¿sab?

—Fieta, jo n' estava en dejú; voste ja hu sab... sempre ficada dins ca meua, sa *suciedat* dona mols de *distentos*.

—Dispensi, D.ª Pilar, si vol quatre doblés d' informes sobre axò de sa tómbola, baixi ámb mi á n' es primé pis y ses de D.ª Luciana los hi donarán.

—¿N' están *allarades*?

—Ja hu crech... ¿elles? ¡axó no voll!

—Idò, si no la *dessincomot*, ¿sab? me ferá gran favó. Però me *diguiga*: en conversá los tench de dí *vossa marsega* ó basta *bon dia tenga* y *vostè*.

—No hu sé; però... tenen forsa de *piñons*. Les trati de *vostè* y ja n' hi heurá prou.

¡Tiliririri inch...!—Paula..., ves á obrí.

—¡Adelante! ¡Oh! qu' es *vostè*, D.ª Lola??

—Teng es gust de presentarlí sa meua amiga.

—Sa meua gracia: D.ª Pilar *Portafum* y per á servir-la.

—Moltes gracies... aqui es ca-seua, prengui *asiento*.

—Idò bé; ara que se coneixen, ab so sen *premis* me retiraré; me trop sense cuinera y... ja 'hu vehuen.

—Celebr molt coneixer-la, D.ª Pilar.

—Lo *mismo*, Señora Luciana, y... som sabut que ses seues fies son de sa tarómbola, y venía...

—¡Oh! Ells quant se trata de fe un bé, sempre en son

—Y *vostè* que no té *polles*?

—Com á *polles* no señora. Cuatre gallines y un gall...

—Volía dí si te fies joves?

—Y guapes: tres, y son *tres peres confitadas*.

—Ala idò; veyèm si hey van á nes Circo á ajudá á ses nostres... elles ja fa dies qu' hey duhen es cap calent.

Es un medi del cual sa *Junta de Protecció al Soldat* se val per arbitrá recursos amb á que puga seguir socorreguent á nes soldats qu' han venguts y segueixen venguent ferits ó malalst de ses guerres de Cuba y Filipines. Ni s' olvida dels pares que han tengut sa desgracia de plorá sa mort dels seus fills: per ells també hi ha una bona llimosneta cada mes.

—Mir y jo, *tonta* de mi, señora d' un militar ¡y no 'n sabía una paraula!

—¿*Vostè* deu viure á s' Arrabal?

—No señora: á s' Hostelet d' en Cañelles; tans d' aña de *carrera*; vamos però, per últim som arribada á descansá; ara som prês es *retiro* amb s' homo que se 's retirat de carabineros.

—Ja se coneix; però l' hey diré tot axí mateix. A sa tómbola hey pot envía desd' un objecte que valgui un *velló* fins á una cosa grossa que costi *cent duros*; tot s' admet.

Dits objectes serán col·locats, demunt un' *escalinata* que se ferá á s' escenari des Circo; y á la vista de tot hom. Suposi qu' ets objectes regalats arribin á deu mil, llevò se posarán deu mil números dins un' urna.

Vostè vol prová sa seua sòrt: va y compra á ses señoretas un billet ó dos ó cent; els que vulga; *vostè* mateixa desenrodilla es *bolletí*, mira es número, cercan s' objecte cuyo número correspogui al que *vostè* tengué y... tant li pot tocá un *corte* qu' un rosari de plata ó un llibre ó lo que ha regalat la Reyna.

—¡Vaja una cosa mes bona!

—Idò, señora, axò es sa tómbola.

—Y me *diguiga* ¿hey han regalats molts d' objectes.

—Molts y bons, y de tota Mallorca en venen. Jo hu sé; perque es meu señó es amig d' un señó de sa Junta.

¡Hey vaji, vahèm si tindrà bona sòrt!

—¿Y quant comensa sa *tambomba*?

—Dihuen que per devés dia 14 ó 15 d' aquest més, Estich segura qu' ha d' essè una cosa digna y *neta*.

—Que n' hi ha de *brutes*?

—¿Era viva *vostè* quant á Ciutat celebraren fires y festes?

¡Tiliririri... inch!

—Ara son ses atlotes...

—Mamá, oh mamá!!

—Entrau nines coneixereu D.ª Pilar.

—Bon dia tenga.

—Bon dia, mos do Deu...; ¿goñau molt per fe de *tomboleres*?

—Jesus... y que diu, Señora; ses passes que dam per cercá objectes y lo qu' hey va del nostro. Tot axò heu feim p' es pobres soldats.

Idò, me *creguiga*, D.ª Luciana! com avuy al día tot va tant tort y tot se necessita... havia sentit parlá d' axò, de sa *tambolla* y de si ses fredines hey havien de ferhí *feina*, y dich; vatx á veure D.ª Lletrudis, ella qu' heu sab tot y coneix tot hom... veuré si p' es seu *conducto* ses meues fies... ja hu veu, podrán *agoñá* qualque cosa... ¡Un sòu es bo, D.ª Luciana, el día d' avuy!

(Ses fies de D.ª Luciana á; D.ª Pilar)—Jesus, señora, quin paraigo mes *mono* que du...!

—L' he comprat avuy mateix.

—Idò el mos don... axí *vostè* haurá contribuít á sa tómbola.

—Que vos tench de dí, atlotes? ¡Jo som *venguda per llana*... y me 'n vatx tosa!

B. B. PBRE.

FOLK-LORE BALEAR

(Tradicions populars mallorquines)

I

Es cans y ses llebres

Un temps es cans y ses llebras eran amichs corals ferm, carn y unglà: no se dexaven may, sempre los veuen plegats, y may hi havia un tu per tu.

Una vegada en s' estiu que s' en anaven á estirarse sas cames y á cercar veroles, cauen á passar per devora un safreig ben gran: era casi mitx y amb una aygo lo més estil·lada; feya nadera:

Per paga queya un sol que cremava 's cul á ses llebres, y es cans que pantxaven á las totes y me treyan un pam de llengo. A les hores ja eran tan bascosos com ara y tan afectats de pegar capficons y posar es cuyro en remuy.

Axí fonch que, tot d' una que veren s' aygo d' aquell safreig, digueren:

—¿Que mos hi tiram?

—Tirauvoshi voltros, digueren ses llebres, que noltros mos estimam més mirar es bou de sa barrera,

—¿Vol dir mos esperareu axí mateix?

—No 'n mancaria altra. Tirauvoshi descansats.

—No res, diuen es cans, mos hi tirarem; però mos convé treurermos ses sabates, que si les mos banyam, no mos durarán una roada.

Les se treuen, les dexan allá devora, y *pataplum* se tiran dins es safreig, y vengan capficons y bones remades y fues d' un vent y de s' altre.

Ja hi estaven á pler y hi xalavan de bona manera. No 's temien des temps.

Però ¿que feren ses llebres cuant los veren tan descuydats en so nadar?

¡Se posan ses sebrates des cans y ja li han estrét.

¡Cametes me valgan!

Cansats ells de fer es granot, surten des safreig, y ni veuen sabates ni llebres.

—¡Ja son aquelles polissones que les mos han preses! digueren fent flamada ¡Ja podrá esser que les paguin cares. Enrabiats de tot ja son partits á cercarles per benes ferles allá hont las trobarian.

De llavò ensá es que es cans no han pogut veure pus ses llebres, y que les cercan com á rabiosos, y, en trobar-nê cap, s' hi afuan y no tenen assaciament fins que les han asolides.

Com les veuen tan ben calsades (*) ab ses sabates que les varen pendre, y qu' ells hajan d' anar d' unglà, el dimoni los se 'n du de rábia: ja no les ho perdonarán may á sa feta des safreig.

Tant mateix va esser massa grossa.

ANTONI M.ª ALCOVER PBRE.

(Copiat del Bolletí de la Arqueològica Luliana.)

Satisfacció

Hem sabut que ses dèreres retxes de s' ORACIÓ DOMINICAL, publicades diumenge passat mortificaren als dignes Professors del Seminari de Palma.

Consti que no tenguerem més idèa sinó la de cridar s' atenció dels jòves que comènsan els estudis en dit Seminari, per á que procurin pronunciar bé y escriure corrèctament el *Parenostre* en sa nostra propia llengua. Per lo que diu als señors Professors d' aquell establiment, pròu sabem lo que se destexinan en favor dels seus dexebles, y no creim necessari dir rès pus.

Que los valga per satisfacció, encara que ningú la mos ha demanada.—M. LL.

(*) Ses llebres tenen els potons plens de pel: d' aquí degué nexer questa atradició.

LA CAPTIVA RESCATADA (*)

A sa vorera de màr
Una donzella
Hey brodàva un mocador
Bò per la reyna:
Còm va esser à mitx brodar
Li mancá seda.
—Mariner bòn mariner
¿Que portau seda?
—Quina seda voleu vos,
¿Blánca ó vermella?
—Vermelleta la vuy jò
Que es la mes bella.
—Entràu, entràu dins la nàu
Triareu d' ella.—
Com vá esser adins la nàu
Se dormí ella;
Y dormint molt descansada
La nàu fá vela;
Y amb lo cant del mariner
Despertá ella.
—Mariner, bon mariner,
Portàume en tèrra,
Que las onas de la màr
Me donan péna.—

—Voltàu la nàu
Que plorant vá
—Duisme en el pòrt
Hont pare está.
—Mon pàre ¿'m voleu quitá?
Mòros me venen
—Ma filla digàu, digàu,
¿Per cuant vos venen?
—Mon pàre per cent escuts
Vostra sería.
—Ma filla, per un menut
No us quitaria.
—Voltàu le nàu
Que plorant vá;
—Duisme en el pòrt
Hont màre está.
—Ma màre ¿'m voleu quitá?
Mòros me venen.
—Ma filla digàu, digàu,
¿Per cuant vos venen?
—Ma màre per cent escuts,
Vostra sería.
—Ma filla, per un menut
No us quitaria.

—Voltàu la nàu
Que plorant vá;
—Duisme en el pòrt
Hont germá está.
—Mon germá, ¿'m voleu quitá?
Mòros me venen.
—Jermana, digàu, digàu,
Per cuant vos venen?
—Mòn germá, per cent escuts,
Vostra sería.
—Jermana. per un menut
No us quitaria.
—Voltàu la nàu,
Que plorant vá,
—Duisme en el pòrt,
Hont mon bé está.
—Lo mèu bé, ¿'m voleu quitá?
Mòros me venen.
—Mon amor digàu, digàu,
¿Per cuant vos venen?
—Mon amor, per cent escuts,
Vostra sería.
—Lo meu bé, per tot lo mon
No us dexaria.

(*) En el núm. 28 d' aquest setmanari publicarem la primera versió d' aquesta codolada popular: avuy donam sa que estampá D. Lluís Salvador Arxiduch d' Austria entre ses mostres de poesia mallorquina en s' obra sobre les Balears.

CARIDAD

Virtud del cielo emanada,
cuyo inmenso poderío
como celestial rocío
refresca al alma angustiada,
cual la tierra es refrescada
por la brisa en el estío;
la fé en el alma acrecienta
y al fiel cristiano sustenta.

Con su amor, el alma encanta,
dó quiera su planta posa;
y esta, contempla amorosa,
rendida, su imágen santa,
pura, bella y cariñosa.
Y es su luz, su fuerza tanta,
que al mundo entero ilumina
con su presencia divina!.. ..

Corre, vuéla, sube y baja;
á pobre y rico consuéla.
Sin troton y sin espuela
montes y campos ataja.
Al muerto pobre, amortaja.
Al enfermo, cuida y vela.
Con paciencia y dulce calma,
de consuélo llena el alma.

VICTOR VALENZUELA PERO.

6 Diciembre 1897.

Subscricció

Lo Rvnd. P. Auba Propòsit del Oratori, mos recomana, y MALLORCA té gran honra en complaurel, que avism als lectors devots de Sta. Teresa, que desitjin contribuir á l' edificació d' un gran temple dedicat á la *Gran Española*. Dit Pare tesorer de la Junta Diocessana reb els donatius. Lo recaudat fins ara puja 102'25 pessetas.

¡Catòlichs mallorquins: se trata d' una gloria Española, santificada per l' Iglesia!

La obediencia

En el sentido propio de esta palabra, obedecer no es someterse necesariamente á un poder que nos subyuga, sino inclinarse libremente bajo el cetro de una autoridad que reconocemos y acatamos. La obediencia no es la fuerza mayor, ni la debilidad que se plega ante el poder, sino la voluntad inferior que se une libremente á la voluntad superior; es un reconocimiento voluntario de la superioridad que nos manda, un homenaje que libremente rendimos á la autoridad legítima, ó al menos á la que considera tal el que se lo rinde. (*P. Félix, S. J.*)

Reclams

Als joves estudiants de les escòles catòlicas que vulgin números sobrants del MALLORCA DOMINICAL, sortits enguañ, los ho cedirèm gratis; y als que s' hi suscrigan los ho darèm á rahó de *quinse cèntims de pesseta* cada més.

Als subscriptors de fóra los agrahirèm que pensin amb sa nostra Administració.

ENVINAGRAT Y RONXETES

Las Hermanitas, captan totl' ainy per mantener als 120 pobres veyets que s' han redossat dins sa casa-hospici. Y es molt trist y deplorable que cuant entran per ses Portes lo que han replegat de per vilas, los fassin pagar drets de consum. Ha succehit entrar vi ordinari y eesigirlós rigurosament sa *tarifa*; de modo que han hagut de *comprá* lo que era de llimosna después d' haverho treginat á costes seues.....

¿Es digne axò de poblacions equitativament administrades?

Señors dels drets de Portes: ¡Misericòrdia p' els pobres!

AL ESCRITOR DAÑINO

Con el Código delante
Se puede mandar al palo
A un hombre, cuando es tan malo
Que da muerte á un semejante;
Pero no hay pena bastante,
Atendiendo á la equidad,
Para la negra maldad
Del que alevoso y artero
Con una pluma de acero
Destruye una sociedad.

MALLORCA

REVISTA DOMINICAL BILINGUE

Este semanario tiene por objeto difundir lectura sana en forma amena y al alcance de todas las inteligencias.

Se reparte los sábados, y contiene ordinariamente cuatro páginas de texto; pero cuando los recursos de su Administración lo permiten, suele publicar números de á ocho páginas, suplementos para los suscriptores, ó aumenta la tirada y en este caso el exceso

Se distribuye gratuitamente

Se sufragán los gastos materiales de esta publicación (cuyos editores, redactores y administradores nada cobran y son los primeros que pagan) por medió de suscripciones desde

25 cénts. de peseta mensuales en adelante.

pagaderos por trimestres anticipados.

Por 25 cénts. se sirve semanalmente un ejemplar del MALLORCA. Por 50 cénts. cinco, por una peseta diez, y así sucesivamente.

Por consiguiente, á prorrato entre cinco personas, cuesta la suscripción

10 CÉNTS. DE PESETA AL MES

y pagan por cada ejemplar de á cuatro páginas

MENOS DE 2 CÉNTIMOS DE PESETA

ADMINISTRACIÓN:—Plaza de Santa Eulalia, 2, Librería

OBJETOS PARA LA TÓMBOLA á mitad de precio

5-JOVELLANOS-5

COLEGIO DEL DIVINO CORAZÓN

De 1.ª y 2.ª enseñanza

Admite internos medio pensionistas, permanentes y externos.

Cavallería—19—PALMA